

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-2992/2018

Zagreb, 8. studenoga 2018.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Ante Čović iz Zagreba, kojeg zastupa Maro Mihočević, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 8. studenoga 2018. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se Mišljenje Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o sukladnosti postupanja prof. dr. sc. Ante Čovića, prof. dr. sc. Line Veljaka i prof. dr. sc. Branka Despota s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-1 od 9. srpnja 2018.

III. Predmet se vraća Etičkom povjerenstvu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na ponovni postupak.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je Ante Čović iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg zastupa Maro Mihočević, odvjetnik u Zagrebu. Ustavna tužba je pravodobna i dopuštena.

Ustavna tužba podnesena je protiv akta označenog kao Mišljenje Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o sukladnosti postupanja podnositelja, prof. dr. sc. Line Veljaka (u daljnjem tekstu: član sveučilišne zajednice) i prof. dr. sc. Branka Despota (u daljnjem tekstu: član sveučilišne zajednice) s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-1 od 9. srpnja 2018. (u daljnjem tekstu: osporeno Mišljenje).

Osporenim Mišljenjem Etičko povjerenstvo Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etičko povjerenstvo) odlučilo je da je konkretnim, u mišljenju potanje opisanim, postupanjima podnositelja i još dva člana sveučilišne zajednice prekršen Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etički kodeks Sveučilišta).

1.1. Podneskom zaprimljenim 18. listopada 2018. podnositelj je Ustavnom sudu dostavio dodatnu dokumentaciju te ga izvijestio o tome da iz priložene dokumentacije, a u izravnoj posljedičnoj povezanosti s osporenim Mišljenjem, proizlazi da je na sjednicu Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održanu 10. listopada 2018. uvršteno kao točka dnevnog reda "Imenovanje stručnog povjerenstva za razmatranje i utvrđivanje valjanih razloga za oduzimanje znanstveno-nastavnog zvanja prof. dr. sc. Anti Čoviću".

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi tvrdi da su mu osporenim Mišljenjem povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 18. stavkom 1., 19. stavkom 2., 27., 29. stavkom 1. i 35. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) te članci 3., 5. stavak 2. i 19. stavak 1. Ustava.

3. Dopisima od 17. rujna 2018. i 4. listopada 2018. Ustavni sud je od Etičkog povjerenstva te dekanice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu zatražio dostavu cjelokupnog spisa.

Dopisom klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 11-850/342-18-11 od 15. listopada 2018., u kojem je izričito naglašeno da se radi o dostavi traženog spisa predmeta, Ustavnom sudu dostavljene su kopije sljedećih dokumenata:

- molbe za pokretanjem odgovarajućeg postupka povodom "Prijave dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom izbora dr. Čovića u zvanje redovitog profesora" (2011) i "Dodatnog očitovanja uz prijavu dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom njegova izbora u zvanje redovitog profesora" (2011) od 7. studenoga 2017.,
- "Prijave dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom izbora dr. Čovića u zvanje redovitog profesora" od 9. veljače 2011.
- "Dodatnog očitovanja uz prijavu dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom njegova izbora u zvanje redovitog profesora 2005." od 15. lipnja 2011.,
- obavijesti Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu klasa: 602-04/11-17/3, ur.broj: 380-157/004-12-17 od 27. srpnja 2012. o Mišljenju *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu (klasa: 602-04/11-17/3, ur.broj: 380-004/093-11-16 od 4. travnja 2012.);
- Mišljenja *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu klasa: 602/04/11-17/3, ur.broj: 380-004/093-11-16 od 4. travnja 2012.;
- zahtjeva za davanjem mišljenja o sukladnosti postupanja prof. dr. sc. Ante Čovića, prof. dr. sc. Line Veljaka i prof. dr. sc. Branka Despota s načelima i pravilima Etičkog

apsolutno", što je s aspekta zaštite ustavnih prava zajamčenih člankom 18. stavkom 1. i 19. stavkom 2. Ustava, ustavnopravno neprihvatljivo.

Naime, načelo vladavine prava zahtijeva da postupanje tijela koje *iure imperii* donosi autoritativni akt bude podvrgnuto pravu i podčinjeno načelu zakonitosti jer je jedino time moguće zajamčiti da će sporni akt biti instrument i sredstvo ostvarenja pravne norme, a ne osobne volje konkretnih donositelja "mišljenja" (članova etičkog povjerenstva). U državi vladavine prava izloženi princip kojim se izražava bit načela legaliteta "*non sub homine, sed sub lege*" mora biti primijenjen u svim vrstama postupanja iz domene javnog prava u kojima se na autoritativan način rješava jedan konkretan slučaj odnosno u kojima pravni učinak konačne odluke kao akta vlasti nastaje samo voljom nadređenog subjekta kao tijela - predstavnika pravne osobe s javnim ovlastima odnosno ustanove koja obavlja javnu službu.

Imajući u vidu narav postupka koji je prethodio ustavnosudskom postupku u kojem je podnositelj bio u subordiniranoj procesnoj poziciji spram tijela koje vodi postupak i autoritativnim aktom jednostrano odlučuje o tome je li u konkretnom slučaju došlo do kršenja etičkog kodeksa, Ustavni sud ocjenjuje da i u predmetima postupanja etičkih povjerenstava sastavnica Sveučilišta treba biti zadovoljen zahtjev poštovanja i primjenjivanja elementarnih standarda procesne korektnosti neovisno o tome hoće li adresat negativnog mišljenja biti posljedično izložen drugim postupcima koji mogu rezultirati narušavanjem ili čak dokidanjem njegovog radnopravnog ili stručno-znanstvenog statusa. Cijeneći pritom da akt Etičkog povjerenstva donesen u formi i pod nazivom "mišljenja" ima značaj ne samo samostalne pravne osnove za pokretanje daljnjih postupaka stegovne ili upravne naravi, nego i sam po sebi – svojim donošenjem može rezultirati povredom ustavno zajamčenog prava iz članka 35. Ustava (kršenje etičkog kodeksa, po svojoj naravi, implicira nečasno ponašanje; vidi točku 23. obrazloženja ove odluke), Ustavni sud drži ustavnopravno nedvojbenim da postupanje Etičkog povjerenstva koje o kršenju Etičkog kodeksa Sveučilišta odlučuje kao o glavnoj stvari ne može biti izvan dosega ustavnog načela vladavine prava i tom načelu inherentnih civilizacijskih standarda koji sadrže jamstva nužna za ostvarivanje ideala vladavine prava.

22.2. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da su podnositelju povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 18. stavkom 1. i 19. stavkom 2. Ustava.

c) Pravo na zaštitu časti i ugleda (članak 35. Ustava)

23. U odnosu na povredu ovog ustavnog prava valja istaknuti da je svrha Etičkog kodeksa Sveučilišta promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti sadržanih u njemu (članak 2. stavak 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta). Drugim riječima, mišljenje etičkog povjerenstva o počinjenoj konkretnoj povredi etičkog kodeksa u svakom pojedinačnom slučaju nužno podrazumijeva akademski nečasno ponašanje počinitelja - člana sveučilišne zajednice.

Mišljenja etičkih povjerenstava sastavnica Sveučilišta o povredama Etičkog kodeksa Sveučilišta javno se objavljuju.

23.1. Podnositelj ustavne tužbe redoviti je profesor Sastavnice i prorektor Sveučilišta te član sveučilišne i akademske zajednice. Javno objavljenim osporenim

Mišljenjem podnositelj je prikazan kao osoba koja se nečasno ponašala, počinila prijevare u znanosti i prijetila svojim kolegama i članovima Etičkog povjerenstva.

23.2. Uzimajući u obzir sve činjenice i istaknute konkretne okolnosti ovoga slučaja, a posebno utvrđenja iznesena u točkama od 17. do 23. obrazloženja ove odluke, ocjena je Ustavnog suda da je osporenim Mišljenjem podnositelju u njegovom profesionalnom i javnom djelovanju kao članu sveučilišne i akademske zajednice, povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 35. Ustava.

Ustavni sud pritom ne dovodi u pitanje pravo etičkih povjerenstava da radi ostvarenja bitne svrhe etičkog kodeksa sukladno svom propisanom djelokrugu procesuiraju konkretna kršenja pravila i načela profesionalne etike, ali ističe da takvi postupci nisu i ne mogu biti izvan dosega načela vladavine prava i njemu inherentnih postupovnih pravila i pravnih standarda. U tom smislu i uloga Ustavnog suda u konkretnom slučaju ograničena je na ispitivanje jesu li učinci tumačenja i primjene mjerodavnih odredaba ZoZDiVO-a kao i općih akata Sveučilišta i Sastavnice u kontekstu okolnosti ovoga predmeta doveli do povrede ustavnih prava podnositelja ustavne tužbe.

24. Stoga je na temelju članaka 73. i 76. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona odlučeno kao u izreci.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Ingrid Antičević Marinović, v. r.

Dostava:

1. Odvjetničko društvo Mihočević & Bajs
n. r. Mara Mihočevića, odvjetnika
- za podnositelja
Smičiklasova 18, 10000 Zagreb
2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Etičko povjerenstvo
n. r. prof. dr. sc. Lade Čale Feldman, predsjednice
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
n. r. prof. dr. sc. Vesne Vlahović Štetić, dekanice
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
4. Centar za evidenciju i dokumentaciju Suda
5. Spis

Suglasnost ovog otpravka s izvornikom ovjerava
Pomoćnica glavnog tajnika Ustavnog suda
za ustavnosudsko poslovanje
Vladimira Vodašević
Vladimira Vodašević

